

Bijlage: Artikel in het Algemeen Dagblad van 2 november 2024

Fabriek pal naast binnenstad (Gouda) stoot twee keer zoveel giftige stof uit als twaalf jaar geleden

De fabriek van Cargill in Gouda is de afgelopen jaren flink meer benzeen gaan uitstoten. In 2022 werd twee keer zoveel uitgestoten als ruim tien jaar eerder. Hoogleraar toxicologie Jacob de Boer maakt zich zorgen om de fabriek, die pal naast de Goudse binnenstad ligt: „Voor deze zeer zorgwekkende stoffen is eigenlijk alles teveel.”

Benzeen is een zeer giftige stof die leukemie veroorzaakt. „Eigenlijk is alles wat je daarvan binnenkrijgt te veel”, zegt De Boer. Bij Tata Steel in IJmuiden is ook een directe link gelegd tussen de uitstoot van onder meer benzeen en [de kans op ziekte bij inwoners](#).

Cargill stootte twee jaar geleden 205 kilo van de gevaarlijke stof uit, blijkt uit de meest recente cijfers uit het milieujaarverslag. In 2010 ging het nog om minder dan de helft daarvan. En dat terwijl het bedrijf de uitstoot van dit soort gevaarlijke stoffen juist zoveel mogelijk terug moet dringen, volgens een in 2016 aangenomen minimalisatieplicht. RTL Nieuws meldde vorige week dat landelijk 125 bedrijven [juist meer zijn gaan uitstoten](#).

Wat is het risico voor omwonenden?

Direct naast de fabriek ligt het centrum van Gouda en de woonwijk Korte Akkeren. De Boer vindt het lastig om te zeggen wat het risico is voor omwonenden: „Dat is afhankelijk van bijvoorbeeld de windrichting en op welke hoogte de benzeen wordt uitgestoten. Dat onderzoeken is best veel werk, maar daar is de milieudienst voor.”

Milieudienst DCMR laat weten dat de benzeenuitstoot komt uit de stookinstallatie van de fabriek. Hiervan worden alleen de uitstootwaarden van stikstofoxiden en zwaveldioxide door DCMR gecontroleerd, volgens het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL).

De Boer vindt dat onbegrijpelijk en is hier niet over te spreken: „Met benzeen kun je blijkbaar je gang gaan. Dit is zo ambtelijk. Alleen de regeltjes volgen, terwijl een flinke uitstoot kankerverwekkende stof gewoon door mag gaan.”

DCMR laat nog wel weten een inschatting te maken van de hoeveelheid benzeenuitstoot. Dit doet het aan de hand van cijfers van de uitstoot van alle koolwaterstoffen, die door een meetbedrijf zijn gedaan in opdracht van Cargill. „De metingen moeten voldoen aan de BAL.” De Boer vindt dit modellenwerk en niet voldoende: „Je moet echt benzeen meten. De andere koolwaterstoffen zijn veel minder schadelijk.”

De woonwijk Korte Akkeren ligt direct tegen de fabriek aan © Josh Walet

De milieudienst laat weten niet met Cargill in gesprek te zijn over het verminderen van de uitstoot. Cargill laat zelf weten aan alle geldende regels te voldoen en altijd bezig te zijn met het verminderen van uitstoot. **Op vragen over mogelijke gezondheidsrisico's voor omwonenden reageert het bedrijf niet.**

10 procent van de uitstoot van Tata Steel

De uitstoot van benzeen door Cargill is een tiende van de benzeenuitstoot van Tata Steel (2000 kilo per jaar), laat De Boer weten. „In die verhouding is het niet super veel. Normaal doet zo'n uitstoot bij dit soort getallen niet veel kwaad. Maar daarmee heb ik het niet goedgepraat.” Hij benadrukt wel dat het risico afhankelijk is van de omstandigheden en roept de milieudienst op tot onderzoek.

De Boer zit ook in een expertgroep die Tata heeft opgeroepen de uitstoot terug te brengen tot hooguit 200 kilo benzeen per jaar. „Wij hebben bij de groep ook de discussie gehad over wat nu de norm is. Want voor deze zeer zorgwekkende stoffen is eigenlijk alles te veel.” **Hij vindt het dan ook niet de goede kant opgaan dat de uitstoot van Cargill verdubbeld is.**

Terwijl er volgens hem manieren zijn om de uitstoot te beperken: „Daar zijn gewoon filters voor. Het is allemaal een kwestie van investeren.” Bedrijven verschuilen zich volgens hem achter het kosteneffectiviteitsbeginsel dat in Nederland geldt, waarbij uitstoot wordt geaccepteerd als het te veel kost om het tegen te gaan. „Alleen er is nog steeds geen instantie die dat kan beoordelen”, zegt hij. **„Je ziet dat omgevingsdiensten heel erg tekort schieten.”**

SP Zuid-Holland maakt zich ook grote zorgen over de uitstoot in Zuid-Holland en heeft schriftelijke vragen gesteld aan de provincie. De gemeente Gouda en de Provincie Zuid-Holland verwijzen naar DCMR als antwoord op vragen.

De SP in Provinciale Staten van Zuid-Holland stelt vragen naar aanleiding van de berichtgeving van RTL over forse stijgingen in de lozing van Zeer Zorgwekkende Stoffen.

Deze stoffen zijn erg giftig, en kunnen kankerverwekkend zijn of leiden tot schade bij geboren en jonge kinderen.

SP-fractievoorzitter Frank Johan Hoogendam maakt zich grote zorgen over de berichten: "We hebben de gegevens opgevraagd voor de provincie Zuid-Holland, en daaruit blijkt dat er maar liefst 77 bedrijven zijn die fors meer giftige stoffen zijn gaan uitstoten. Toxicoloog Paul Scheepers van de Radboud Universiteit noemt een toename van 1 procent al heel ernstig, maar de uitstoot is vaak vele malen groter. Dat is heel zorgwekkend voor de gezondheid van mens en dier, maar het betekent bovendien dat het beleid van de rijksoverheid om de uitstoot terug te brengen naar nul, compleet mislukt is. Sinds 2015 geldt er een minimalisatieplicht voor bedrijven, maar bedrijven lijken niet te weten wat ze moeten doen, en blijkbaar is de overheid niet in staat de wet te handhaven. Daar moet verandering in komen."

Bedrijven moeten zelf hun gegevens rapporteren, deze cijfers zijn nu voor het eerst openbaar. Uit de gegevens die RTL publiceerde blijkt dat er in Zuid-Holland sprake is van aanzienlijke stijging in 17 zeer zorgelijke stoffen. EP NL Rijnmond, het vroegere Rijnmond Energie, voert de lijst van 77 Zuid-Hollandse overtreders aan. Het bedrijf stoot ruim 15.000 procent meer koolmonoxide uit. Op de tweede plaats staat Huntsman Holland BV dat bijna 7.000 procent meer propyleenoxide is gaan uitstoten, en op de derde en de vierde plek staat Cargill, het vroegere Croda, dat bijna 4.000 procent meer koolstofmonoxide zijn gaan uitstoten en bijna 3.000 procent meer benzeen. Op de vijfde plaats staat opnieuw Rijnmond Energie, dat ruim 1.000 procent meer benzeen is gaan uitstoten.